

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 69.

V Ljubljani, v sredo 26. marca 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 25. marca.

Vžitninski davek dunajski.

Poslaniška zbornica je bila večeraj priča jako redke prikazni; gledala je, kako so levičarji zavračali levičarje. V zadnjem dopisu sem omenjal, kako so Suess, Kronawetter in Exner jadikovali in milovali uboge predkrajne prebivalce, ki so najrevnejši na svetu. Ali dunajski poslanec dr. Herbst jim je večeraj kot generalni govornik dobro posvetil; rekel je, da ni prav, razdraženo javno mnenje s pretiravanjem še bolj razburjati; v zbornici tako presiljevanje sicer nima nobenega vspeha, ali na zunaj jako slabo vpliva in prebivalstvo hujša zoper naredbo, ki bo mestu in predkrajem na korist. Ali ni pretirano, pravi Herbst, če Suess zmerom in zmerom trdi, da so prebivalci v predkrajih najrevnejši v celem cesarstvu, in če Kronawetter temu še pristavlja, da noben kmet nima tako bornega stanovanja, kakor okoličani dunajski? Če bi bil gospod kdaj obiskal Galicijo in si ogledal stanovanje rusinskega ali mazurskega kmeta, kjer ni ne okna, ne dimnika, morda bi priznaval, da so stanovanja v predkrajih vendarle malo boljša. In gledé hrane naj si ogledajo Češko, kjer je na sto in stotisoče ljudi, ki vino le po imenu poznajo, ki meso le ob največjih praznikih jedó, ki celo leto živé le ob krompirju, posnetem mleku in tako črnem kruhu, katerega bi pač gospodu govorniku ne hotel pripočeti v hrano. Če pa teh razmer gospodje ne poznajo, poznati bi morali razmere na Dunaji. Ali mar mislijo, da na Dunaji ni revščine, ki je dosti večja, kakor med delavci v predkrajih? Ali ne poznajo stanovanj, kjer so ljudje tako natlačeni, da jih mora policija iz nravnih in zdravstvenih oziróv razganjati? Ali ne vedó, da pobirajo miloščino za ljudi, ki so brez strebe, da po zimi kurijo javne sobe, kamor se hodijo gret? Če Kronawetter

trdi, da smo s svojimi napravami daleč za Rusijo, mora taka trditev boleti vsakega dobrega Avstrijanca. Če bi kdo na Ruskem tako zaničeval domače razmere, gotovo bi ga ne trpeli v Peterburgu, ampak odgnali bi ga v Sibirijo. Herbst svári pred Kronawetterovim predlogom, naj se vžitninski davek razdeli na celo državo. Če obvelja ta predlog, je zakon pokopan, in če razdelite ta davek na celo državo, iz te moke tudi ne bo kruha, in na Dunaju ostane vse pri starem. Vladi nasproti govornik sodi, da država po novem davku ne zgubi enega milijona goldinarjev; vlada se v tem moti, zato pa govornik upa, da bode storila drug korak in znižala tarife. Konečno se še enkrat obrne proti nasprotnikom, rekši, da je na dva načina mogoče pokopati predloženi načrt; prvega je nastopil Kronawetter, ker je zatajil svojo vnetost za Dunaj predlagal prestop na dnevni red. S tem bi bila reč odložena za nedoločen čas in on (Herbst) bi gotovo ne doživel njene rešitve. Drugi način obstoji v tem, da hočejo nekateri iz dobrohotnih namenov predlagati nekatere premembe. Ta način je še nevarnejši, kakor prvi; zato svári pred njim zagotavlja, da ima on (Herbst) poguma dovolj glasovati tudi zoper predloge, ki so na videz priljudni in prikupljivi, ki pa reč samo spravljajo v nevarnost. Upa, da bodo tudi še nekateri drugi imeli ta pogum. (Živahna pohvala in ploskanje med levičarji.)

Poročevalec Menger omenja dogodkov v odseku in poudarja, da bodo po novem načrtu ravno najpotrebnejše reči oproščene vžitninskega davka, da bi bilo torej jako napačno zavreči ga zaradi tega, ker ima tudi svoje pomanjkljivosti.

Pri glasovanju bil je predlog Kronawetterov gledé prestopa na dnevni red zavržen z vsemi glasovi proti trem; zanj so namreč glasovali samo Kronawetter, Suess in Fischer. Z enakim številom glasov je bilo skleneno, pričeti posebno razpravo.

Pri § 1, ki določuje meje novega vžitninsko-davčnega okraja, govori Proskowec za popolno

odpravo tega davka, namesto katerega naj bi po njegovem mnenju rajši vpeljali monopol s prizigalnimi klinčki. Tudi Kronawetter se oglasi proti temu paragrafu, rekši, da glasuje proti njemu. Če pa vendarle obvelja, priporoča on dostavek, da se tudi Klosterneuburg pritegne k novemu davčnemu okraju. Za njim govori še Suess in poročevalec Menger; potem obvelja § 1. brez premembe, ker zbornica zavrne dostavek Kronawetterov. § 2. obvelja brez ugovora.

§ 3. določuje, da mora biti jeden kilometer široko okrožje, po katerem bodo okoli mesta razpostavljeni pazniki in mitničarji. Kronawetteru se zdí ta širjava prevelika, češ, da bode dajala povod večnim preprirom. Tudi to ni prav, da bode paznikom dovoljeno, hoditi po privatnih posestvih. Po končni besedi poročevalčevi obvelja § 3. brez premembe.

Pri § 4., ki obsega polajšave zlasti za vinske kleti, predlaga Suess dodatek, da plačajo na novo obdačeni vinotrčci, ki imajo tedaj, ko ta zakon stopi v veljavo, manj kakor 600 hektolitrov v zalogi, samo dve tretjini vžitninskega davka; od domače živali pa da ga plačajo v štirih letnih obrokih. Toda zbornica odkloni oba predloga in pritrđi § 4., po navšetú odsekóv.

Pri § 5. predlaga Suess, naj se gostilničarjem in vinotrčcem tudi pri vinu povrne presešek starega davka mimo novega, ali ta predlog pade pod klop in § 5. obvelja brez premembe, ravno tako § 6., pri katerem je hotel poslanec Suess vtakniti določbo, da se imajo od treh do treh let zniževati tarife, ako bi vžitninski davek več donasal, kakor vlada pričakuje, ki misli, da bode po novem načrtu dobivala jeden milijon goldinarjev manj, kakor dozdaj. Zbornica je odklonila tudi ta dostavek.

Na vrsto je prišel sedaj že zadnjič omenjeni nasvét Exnerjev, naj država toliko časa, dokler ne zgradi mestne železnice, predkrajem plačuje nagrado 300.000 gld. na leto. Zoper ta predlog jako šaljivo

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

Vendar, — med nami ostani, — mora že tako biti, da ljudska neumnost nima mej; ker še pazljivega prebiranja ni treba, da se spozna sleparija iznajditeljev Janeza Mesliera. To delo med delavskimi krogi tako razširjeno, deli se na dvoje: testament izmišljenega župnika, in njegova učena razprava: le Boux Sens. Prva polovica je protikrščanska, pa priznava da je Bog; z eno besedo, ta je theiška, po Voltérovem kroju; nasproti, druga polovica je popolnoma materijalistiška in bogotajska.

To protislovje me je osupnilo, ko sem popravljaj poskušnje ponatiska, izvršenega po protiklerikalni knjigarni. Hitro sem ločil testament, in ga pridržal za drugi zvezek, da bi različenost mišljenja dveh sodelujočih sleparjev ne bila preobčutna. In tako sem testament pridelal nekemu drugemu delu barona d' Holbach, ki je obsegal tako imenovano zgodovino duhovščine pod naslovom „les Prêtres démasqués“ (duhovniki razkriti); to dvoje, vedno pripisovano

župniku Meslieru, pride na svetlo v enem zvezku v pohujšanje, pod tem napisom: To so duhovniki.

Poslednjič neko tretje delo Holbacha „la Morale Universelle“ (vesoljno nravoslovje), je dobilo ime „la Religion Naturelle“ (narurna vera) in je spopolnilo izmišljeno delo šampanjskega župnika.

Povečal sem Voltérov laž. Res, poprašujem se, kako da nihče izmed 30.000 bralcev izdaje „de la rue des Ecoles“ ni spoznal sleparije.

Republikanski tisk, ki je vedel za to sleparstvo, ki se je samo razodevalo, je dajal ob tej priliki neizmerno hvalo protiklerikalni knjigarni in povzdigoval korist ponatiska „del Janeza Mesliera“. Res se mora priznati, da je bila naša hiša močno cenjena od upravnistev demokratskih časnikov; plačevala je dobro te pohvale; to in ono časnikarsko upravništvo bi mogel navesti, ki je za ljubeznive uvrstitve pri dražih sobratih dobivalo iz naše neverske blagajnice na mesec po 4000 do 6000 frankov.

Ko sem zarad svojih izpovedanj imel govoriti o izmišljenem étrépignyskem župniku, naj h koncu povem še smešno dogodbo, ki se je pripetila v konventu zarad tega zlaganega duhovnika.

Dne 17. novembra 1793. neki ud konventa, Anaharsis Clotz, tisti ubogi norec, ki je verjel naj-

bolj nemogoče laži in najčudnejše izmišljotine prekucije, tisti don Quichotte naturališke filozofije stopi na govornico in predlaga, naj se postavi spomenik Janezu Meslieru „prvemu duhovniku, ki je imel pogum in vestnost, odpovedati se verskim zmotam“.

Ta predlog je bil izročén odseku za očitni poduk, ki je začel popraševanje. Vendar se ni mogel izvršiti; odsek je namreč spoznal brez težav, da tega odpadnega župnika nikdar ni bilo. Ker bi pa priznanje resnice škodovalo prostozidarstvu, ker to bi se reklo razglasiti Voltérov in Holbachovo sleparijo, so to zadevo pokopali v akte, in odsek za očitni pouk ni nikdar o njej poročal.

Nadalje delujoč po Voltérovem in prostozidarskem načelu, sem se vdeležil snovanja najostudnejše laži, ki je bila kdaj izmišljena zoper papeštvo. Govoril bom o ostudnostih, s katerimi sem hotel ogrditi spomin Pija IX.

Preteklo je že nekaj časa, odkar sta si dva poslanca v laški zbornici, g. Petrucci della Gattina in g. grof Luigi Pinciani, dovolila izpregovoriti o nedostojnostih novejši čas tako češčene papeža. Vsako obrekovanje poželjivo poberó sramotilci po rokodelstvu. Ti zagrabijo za najmanjšo senco, ter jo razpihajo, kakor se jim ljubi. Žaba v kratkem času postane vol. Knjižurniki so torej hlantili po

in vapošno govori finančni minister, češ, da se hoče Exner s tem predlogom prikupiti ljudem. Njemu se namreč dozdeva, kakor da bi hotel Exner reči: Jaz nisem priljubljen pri svojih volilcih, ti (minister) tudi nisi priljubljen pri predkrajnih prebivalcih, dajmo jim torej 300.000 gl. na leto podpore, pa se jim zopet priljubiva oba. Če se hoče Exner z denarjem prikupovati ljudem, — pravi minister, — naj to stori slobodno; on pa za svojo priljubljenost noče izdati nobenega krajcarja niti iz lastnega žepa, še manj pa iz državne blagajnice. To bi bilo lepo, — pravi minister, — da bi si sami naložili denarno globo 300.000 gl. na leto, ako hitro ne zgradimo mestne železnice, ki bode stala 40 milijonov goldinarjev, in katero je treba zaradi tega vsestransko proučiti. Pri glasovanju pade predlog Exnerjev in obvelja celi zakon brez premembe.

Jutri pridejo na vrsto razni tarifi, ki pa gotovo tudi obveljajo po nasvetih odsekovih. Na dnevnem redu je pač še mnogo drugih rečij, pa obširnejša razprava bo menda samo pri volitvi poslanca Auspitzja.

II. shod „Katol. polit. društva“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Dalje.)

Pri debati o tej točki oglašil se g. dr. Janežič ter v poljudnem, z zdravim dovtipom osoljenem govoru stavi resolucijo, naj se odbor „Katoliškega političnega društva“ obrne s prošnjo do visoke c. in kr. vlade, do deželnega odbora, do konsorecija za razne javne in večje zgradbe, da se povsod v prvi vrsti jemljejo v delo domači ljudje, obrtniki in delavci. Predlog je bil soglasno sprejet.

K zadnji točki dnevnega reda oglašil se kapelan šentviški, g. F. Mekinec, ter stavi po temeljitem priporočilu resolucijo, da društveniki „Katoliškega političnega društva“, zbrani na drugem shodu v Šentvidu, pritrdimo peticiji za versko-narodno šolo; in ker so se škofje naši, — med njimi tudi ljubljanski, — tako krepko potegnili za verski značaj šole, izražamo jim svojo hvaležnost ter pooblašamo slavni odbor „Katoliškega političnega društva“, da to zahvalo po posebni deputaciji sporoči prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu.

Nadalje izražajo društveniki nado, da se bodo politični naši zastopniki z isto odločnostjo in jasnostjo potegnili za narodni značaj naše šole, kakor so to storili škofje kot varuhi vere za verski značaj; da bode ljudska šola versko-narodna res podlaga, na kateri se bode naša mladina v pravem duhu in po zdravih vzgojeslovnih načelih versko-nravno razvijala in nam dajala upanje lepše prihodnosti.

Stavek za stavkom so navzoči glasno odobravali to resolucijo, in ko jo je še g. Povše podprl s krepkimi besedami, bila je med burnim odobravanjem soglasno sprejeta.

S tem je bil vspeh dovršen. Besedo še po prime društvenik in poverjenik g. A. Belec ter izraža v imenu navzočih odboru „Katoliškega političnega društva“ iskreno zahvalo za srečo in čast, da se je ravno v Šentvidu vršil drugi društveni

shod, ter izraža nado, da se bodo vršili za tem še drugi.

G. predsednik zahvali vse navzoče, vzlasti vrle Šentvičane, na prelepem in gostoljubnem sprejemu, ter s prijaznim poslovilom sklene zborovanje.

Vršilo se je vse v najlepšem redu, in kak vtis je napravil shod na navzoče, povedal je lepo starosta g. župnik Namrè iz Šmartna, ko je rekel, da že šestindvajset let hodi v Šentvid, a da tako vesel se še ni nikoli vračal domu, kakor ta večer. Pač prelepa izpodbuda odboru, da na začetem potu krepko napreduje.

* * *

Deželni odbornik in prvi društveni podpredsednik, g. Oton Detela, je otvoril shod z nastopnim govorom:

„Častiti zbor!“

Ker je predsednik „Katol. političnega društva“, čast. g. kanonik Klun, po svojem poslu v državnem zboru na Dunaji zadržan, čast mi je predsedovati današnjemu zboru.

V imenu odbora pozdravljam častite društvenike in goste, kateri so se v tako mnogobrojnem številu tukaj zbrali, ter konstatujem, da je zbor v smislu § 11. društvenih pravil sklepčen; otvarjam torej obravnavo.

Kot vladni zastopnik počastil je današnji zbor občestiti g. c. kr. okrajni glavar Mahkot, katerega v imenu društva uljudno pozdravljam.

Odbor „Katoliškega političnega društva“ je povabilu iz Šentvida, naj se tu društveni shod priredi, prav rad ustregel, ker je namen društvu, napravljati shode po raznih krajih naše dežele, na katerih se v smislu društvenih pravil razpravljajo zadeve, ki so važne v verskem, narodnem in narodno-gospodarskem ali političnem oziru, ter buditi in širiti narodno in politično zavednost med ljudstvom.

Da se prvi shod „Katoliškega političnega društva“ na deželi vrši v Šentvidu, vidi se meni za naše društvo srečnega pomena.

Ko sem se danes peljal proti Šentvidu ter zagledal na višavi Šmarne gore cerkev Matere Božje v solnčnem svitu, spominjal sem se prvega slovenskega tabora na bližnjem vižmarskem polji dne 17. maja 1869. leta, na katerem se je zbralo okoli 20.000 Slovencev. Koliko narodnega navdušenja je bilo na onem taboru, s katerim se je pričelo prav za prav narodno probujenje slovenskega ljudstva! Tistikrat je govoril nepozabni in nena-domestni voditelj in oče slovenskega naroda, dr. Janez Bleiweis, in oziraje se na cerkev Matere Božje na Šmarni gori, prosil je z ginenim glasom nje pomoč narodu slovenskemu.

Tudi mi, spominjaje se lepih besed rajnkega župnika v Šentvidu, pesnika Potočnika, da:

„Prazno je delo
Brez sreče z nebes“,

hočemo priporočiti naše društvo varstvu Matere Božje, da bodemo srečno delali:

„Bogu na čast,
Narodu v korist.“

(Dobro!)

Ker se je pri današnjem shodu mnogo društevnikov in gostov zbralo, kateri niso bili pri prvem občnem zboru dne 9. t. m. v Ljubljani, hočem le ob kratkem pojasniti namen in važnost „Katoliškega političnega društva“.

Vsakemu je znano, da je le mogoče z združenimi močmi v političnem življenju vspeh doseči. Zato so se osnovala po vseh avstrijskih deželah politična društva, in nihče ne ugovarja potrebi in važnosti takih društev.

Pač pa se pogostoma po časnikih — in sicer tudi po nekaterih slovenskih — poudarja, da ni treba političnemu društvu verskega značaja, češ, da vera nima ničesa opraviti s politikom. — Kdor to trdi, vedoma neresničnost govori, ali pa pojma nima o veri in o politiki. (Dobro!)

Kaj pa pomeni prav za prav beseda politika?

Pomen te besede je sicer različen; a politika, s katero se imajo baviti politična društva, je vednost in umetnost, društveno in narodno življenje tako vrediti, da se doseže občni blagor naroda, kar mora biti tudi najvišji namen vsake države.

Kakor politika, isto tako pa mora vplivati vera na društveno, javno življenje, ker verske zapovedi ne veljajo samo za dom in cerkev, temveč tudi za društveno življenje, na katero morajo vplivati krščanske zapovedi: pravičnosti, krščanske ljubezni in miru. Vera se torej ne dá izločiti iz političnega življenja in svetovna zgodovina vseh časov in narodov nas poučuje o medsebojnem vplivu vere in politike, oziroma cerkve in države.

Tega nas pa ne uči samo zgodovina minolih časov, vidi se ta resnica tudi dandanes po vseh državah.

Koliko hrupa, koliko razpravljanja proučujejo n. pr. v Avstriji zdaj vprašanje verske šole, katero sploh smatrajo velike politične važnosti. Kolikega pomena je pa verska ljudska šola za katoličane, pač ni treba še naglašati. Zato se je katoliško politično društvo že pri svojem prvem shodu odločno izreklo za versko ljudsko šolo, v kateri mora biti materin jezik učni jezik, — torej za versko in narodno šolo.

Ozrimo pa se še v druge dežele, in videli bomo, koliko vpliva politika na versko življenje in na verske naprave.

V sosedni Italiji je cerkvi nasprotna vlada na krmilu, katera je pogoltnila premoženje samostanov in cerkve in zdaj segla še po premoženju dobrodelnih naprav in ustanov, katero znaša mnogo milijonov goldinarjev. To premoženje služi za vzdrževanje bolnic in sirotišnic in drugih dobrodelnih zavodov. Da je pa oskrbovanje tega premoženja v rokah cerkvenih društev, vladi ni všeč in ga hoče dobiti v svoje roke, da je bo, če prav proti izrečni volji blagih in dobrotljivih ustanovnikov, uporabljala, kakor pravi, v sedanjemu času primernem smislu. Da italijanska vlada sv. očetu in katoliški cerkvi, kolikor sploh mogoče, nasprotuje, vé vsakdo, kdor bere časnike; temu pa tudi ni čuda, ker je na čelu italijanskemu ministerstvu Crispi, stari puntar iz leta 1848., hud nasprotnik cerkve. Koliko trpi sveta cerkev in vera v Italiji, je pač očitno, in to do-

nekaterih besedah, ter so na to sozidali nekaj malo znanih knjižic. Taki pamfleti se navadno izdajajo v Švici in Belgiji. Ko sem bil v Genfu, sem si nekoliko tacih nabral in jih skrbno dejal na stran. Priložnost po njih seči, se mi ponudi neki dan, in sicer tako-le: Tiskarji v Montpellieru so mi pomagali pri izdavanju mojih prvih knjižur in pri ustanovitvi „l' Anti-Cléricale“; ti pa so se zapletli leta 1881 v reč, iz katere jim je prihajalo samo iznenadenje. Bogat vinogradnik v Languedoc-u, g. de L***, glavni svetovalec okraja, je žrtvoval dvestotisoč frankov za ustanovitev radikalnega dnevnika po 5 centimov, imenovanega Le Petit Éclairer. Gg. Firmin in Cabirou, njegova tiskarja, sta zanj kupila krožeče tiskalnice in stereotipno napravo; to je požrlo okoli 30.000 frankov. Ta reč, pri kateri sta bila prizadeta, je bila prav velikansko opravljena. Pa dobičarsko podjetje se ni posrečilo. Po nekaterih mesecih spečaval se je radikalni langeloški list komaj v 4 do 5 tisoč iztisih in je požrl okoli 80.000 frankov vlozene glavnice.

Gg. Firmin in Cabirou sta bila v veliki zadregi. Od nikoder se jima ni kazalo kaj vspeha, za gmotno vrejenje malega Éclairerja sta prevzela bremena čez svoje moči: z eno besedo, gledala sta, kako bi si mogla kaj dobička izkoristiti od tega podjetja, pa pod drugimi pogoji; na razpolaganje sta imela še veliko denarja. Kakor tiskarjema jima je bil znan

izvrstni stan „l' Anti-Cléricale“. Tudi sta vedela, da so moji spisi zelo razširjeni, posebno pri jugoveih, mojih rojakih. Naredila sta si ta načrt: mene pregovoriti, da bi stopil na čelo malega Éclairerja.

Obiščeta me v Parizu. Gospoda mi stavita naj-sijajnejše ponudbe. Vredništvo naj bi prevzel kot glavni vrednik z jako dobro plačo; vsi sodelovalci se bodo izpremenili po moji želji; dvajset tisoč frankov bi se obrnilo v to, da se list spravi na novo v tok, in 100.000 frankov, kolikor bi jih še ostalo v blagajnici, bi postala moja lastnina čez eno leto, ko bi bil vspeh dokazan. To je bila ponudba, da si ni misliti bolj vabljive. In jaz se še zavezal nisem, da bi moral izključno le delati za malega Éclairerja; mogel sem nadalje voditi l' Anti-Cléricale in pisati knjižure in zvezke za knjigarno v „rue des Ecoles“.

Jaz sprejemem in pogodba se takoj podpiše. G. de L*** jo potrdi in mi izroči sto tisoč frankov delnic, polovico časnikove glavnice. Da bi mogel teh sto tisoč delnic čez eno leto izpremeniti v gotov denar, sem hotel, naj velja kar hoče, časnik postaviti v dober stan.

Začel sem s tem, da sem dal listu naslov, ki bi mu označil politično smer: le Midi Republicain. Potem odrinem v Montpellier s tremi svojih navadnih sodelavcev. Eden prevzame podlistek, ki bi moral biti izviren, in v velik spodtikljej.

Tako mi je prišlo na misel, okoristiti se iz neznanih knjižic, ki sem jih nabral v Švici in obrekovati spomin Pija IX. Jaz sem torej podal misel za tisti prokleti roman, katerega sedaj samo ime zapisati, me rudečica spreha.

Ker je spodobno življenje vrhovna čednost vsacega papeža, je bilo koristno, staviti pred oči umrlega papeža kot žrtvo razuzdanosti. Zato je sramotilni roman imel naslov: les Amours Secrètes de Pie IX. (Skrivna znanja Pija IX.) Pa to še ni bilo vse. Da bi se dalo delu več zabele, je bilo treba iznajti kacega župnika Mesliera. Ustvarili smo si torej iz vseh basnij izmišljenega tajnega kamornika papeževega in mu dali ime Carlo-Sebastiano Volpi, in roman se je prikazal na svetlo s tem lažnjivim podpisom. Da, spisal sem še jedno pismo izmišljenega kamornika, ki je bilo priobčeno kot predgovor in je pomoglo k še večjemu oslepljenju občinstva. To pa je tudi bilo vse moje sodelovanje. Vidi se, da, če tudi jaz nisem spisal tega romana, moram vendar jaz na-se vzeti največ odgovornosti pred sodbo občinstva, ki je bilo tako nespodobno goljufano. Nimam izgovora: prvotna misel, rodila se je v moji glavi; vse blato lažnjivih pravljic, katere je pisatelj razvil in kar je še sam iznašel novih oseb in pustolovin, sem jaz nabral in podal.

(Dalje sledi.)

kazuje, kako živo sega državna politika v verske in cerkvene razmere.

Vidi se pa tudi, da tako krivično postopanje ne donaja sreče. Vzlic temu, da pobira ital. vlada neusmiljeno visoke davke, gredó državne finance zmirom bolj rakovo pot. In ta nekdanj bogata, lepa dežela, katera se sme imenovati vrt Evrope — oboža vedno bolj.

Koliko vpliva politika na vero in cerkev, videlo se je tudi na Nemškem.

Tam je vsemogočni kancelar knez Bismarck 1. 1872. pričel kruti boj proti katoliški cerkvi, preganjal je na podlagi tako zvanih majnikovih postav škofe in župnike. Na stotine župnij je bilo brez dušnega pastirja. A katoličani se niso udali, osnovali so katoliška politična društva po vsem Nemškem, in katoliška stranka pridobila je pod nemškim cesarjem vedno večjo moč v državnem zboru.

Predno se je kulturni boj, kakor so liberalci imenovali preganjanje katoličanov, pričel — imela je katoliška stranka l. 1871. v državnem zboru svojih poslancev 58 — med kulturnim bojem l. 1881. jih je poslala v državni zbor že 98 katoliških poslancev — in letos jih je bilo izvoljenih 107 katoliške stranke. Kulturni boj torej katolike ni oslabil, pač pa stranko Bismarckovv, Nationalliberalce, katera je štela leta 1871 — 120 poslancev, letos pa jih je le še 42 v državnem zboru. Knez Bismarck, genijalni državnik in vsemogočni nemški kancelar, kateri je na politiko cele Evrope mogočno vplival, je pa ravno te dni odstopil, ker ne najde več toliko zaslombe ne pri nemškem cesarju, ne v državnem zboru, da bi mogel tudi zanaprej samovlastno gospodariti.

In tako se vrne največji in najmogočnejši državnik sedanjega časa v tihoto svojega posestva „Friedrichsruhe“.

„Tako se spreminja vse na svetu, tako mine človeška visokost“.

Očividno je za vsacega, koliko vpliva politika na verske in cerkvene razmere, očividno je pa tudi, da katoličani, če se društveno dobro organizujejo, premagajo vsak še tako hud političen pritisek. Sicer pa imamo katoličani v sedanjih časih, ko se katoliški cerkvi toliko nasprotuje, tolažbo, da ima krmilo cerkve v rokah sv. oče Leon XIII., kateri se radi svoje modrosti po pravici imenuje „luč z neba“. Mi Slovenci pa moramo Bogu posebno hvaležni biti, da vlada v Avstriji naš preljubljeni cesar, najzvestejši sin svete cerkve, vsem narodom enako pravični dobi oče.

Zato ga pa iskreno ljubijo, kakor vsi avstrijski narodi, tudi vedno zvesti Slovenci. Vem, da bo v vseh vaših sreih živo odmevalo, če vskliknem:

Bog blagoslovi, Bog ohrani, Bog živi našega cesarja Franca Jožefa!

Vse občinstvo trikrat navdušeno zakliče: Slava!
(Dalje sledi.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXIV.

Iz Branibora od leta 1417. je nastalo prusko kraljestvo leta 1700. pod Friderikom. Nevarnost za katoliško stvar je le papež Klemen XI. prav spoznal, zato ni hotel nobenega kralja priznati, drugi knezi pa so ga morali radi ali neradi. Za Avstrijo je nastala iz slovanskega Branibora nevarna nemška Prusija. Leopold I. je imel zadosti opraviti s Francozi in njih zavezniki, zato je Prus imel precēj prosto roko. Po smrti Leopolda I. nastopi vladarstvo njegov sin Jožef I. Tudi temu se ni boljše godilo. S papežem sta prišla brez potrebe v nasprotje, in Jožefove vojske so po Italiji razsajale, namesti da bi državo tam varovale, kjer je bila sila velika. V Italiji so cesarski res povsod zmagali in pregnali Francoze, v Španiji pa je Filip, sin francoskega kralja Ludovika XIV., trdno se držal in Karol, brat cesarjev, moral se je zadovoljiti s samim naslovom kralja španskega.

Vkljub temu se je moč Avstrije dokaj povečala in upati je bilo, da cesar pokaže svojo moč tudi v Nemčiji, kjer so Švedi zopet vdrlji na Poljsko, pregnali kralja Avgusta II., poplavalji Saksonsko in primorali cesarja, da je sklenil mir.

Zopetna uvrstitev Češke v zbor volilnih knezov ni imela več pravega pomena za to kraljestvo. Evropa je dobivala polagoma novo lice, nove države in dinastije so prihajale na dan, stare so ginile in propadale. Nastalo je kraljestvo prusko, kraljestvo sardinsko, kraljestvo obeh Sicilij itd.

Rođ habsburški pa je izumiral. Na Španskem je leta 1700 s Karolom II. in na Avstrijskem je po

smrti cesarja Jožefa I. (17. aprila 1711) ostal še samo njegov brat Karol in nekoliko princezinj, ki so bile pomožene po raznih dvorih.

Karol II., nemški cesar, češki in ogerski kralj, je dolgo vladal (1711—1740) ter je bil zadnji moški potomec Rudolfa Habsburžana, in ž njim je izumrl ta slavni rod; a imel je cesar hčere in tem bi bil rad obranil avstrijske dežele in obe kraljestvi, češko in ogersko. V ta namen je izdal znamenito postavo, pragmatično sankcijo (17. aprila 1713), katero je razglasil na Dunaju 6. decembra 1724. Ta postava pravi: da so vse avstrijske dežele nedeljiva celota, da se podedovajo po vrsti prvorojenstva v moških in ženskih. Veljavo dobiti tej naredbi, to je bila naloga vsega njegovega vladanja. Treba je bilo potrdila deželnih stanov na Češkem, Ogorskem in po drugih kronovinah, treba je bilo priznanja od strani velesil: Angleške, Francoske, Španske itd. To mu je prizadevalo veliko skrbi in žrtev, in prav dostikrat je bila njegova politika omahljiva in nedoločna. Ker je vedno šlo za to, da ta ali oni pritrđi pragmatični sankciji, je Karol II. spustil druge koristi iz rok, ali je celó krivico podpiral, na pr. nasproti papežu za Španijo v laških papeževih zakupnih deželah. Njegova politika proti cerkvi ni bila prava, in Bog vé, ali ni zaradi tega trpel on in Avstrija. Nasproti Turkom je imel srečo, ker jih je premagal Evgen pri Petrovaradinu (5. avgusta 1716) in pri Belemgradu (15. avgusta 1717), kjer so Turki izgubili celo Srbijo in Valahijo do Alute; a večina je zopet odpadla leta 1739. v miru beligraskem.

Za celo Avstrijo je napočila s tem cesarjem in njegovimi premembami nova dōba. Avtonomija dežel je izginila, volilne pravice, že prej pristrižene, niso dežele več imele, individualnost dežel je izgubila podlago, centralizacija je napredovala, nemška uprava se je preselila s cesarjem v Avstrijo, in vse avstrijske dežele razven Ogorske so bile nekake provincije rimsko-nemškega cesarstva. Zato so jih upravljali cesarski namestniki in uradniki po enem kopitu, in kar se ni prileglo, so pristrižili.

Deželni stanovi so se krčili in ustavljali, pa ni nič izdalo, cesarska moč je bila silna. Tako je politično gibanje kronovin popolnoma zamrlo in vse se je spojilo v neki železni obroč absolutne nemške birokracije.

V takem stanju je dobila Avstrijo Marija Terezija, hči Karola II. in dedič širne Avstrije. Zaročena je bila Marija Terezija z lotarińskim vojvodo Francem Štefanom, in tako je prišla nova dinastija na avstrijski prestol in ž njo novo življenje in gibanje v Avstrijo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. marca.

Notranje dežele.

Državni zbor. Ker bo de državni zbor jutri končal seje pred prazniki, pride proračunska debata na vrsto še le po praznikih. Velikonočne počitnice bodo trajale do 15. aprila.

Dunajske občinske volitve in Čehi. „Politik“ piše, da ne stoji na stališči nobene stranke, ki ste bili v boji, ker nobena ni pravična Čehom. V mnogem oziru pa so bile volitve načelne važnosti. Liberalci so napeli vse moči, da bi vrgli dr. Luegerja, ker je ta glavna podpora zedinjenih kristijanov in antisemitov. Zato so mu postavili nasproti dr. Dittesa, ki ima med učiteljstvom sicer nekaj pristašev, a med ostalim prebivalstvom nima tal. Ta mož je tujec in protestant, zato so mnogi Dunajčani že iz lokalnega rodoljubja glasovali za dr. Luegerja. Čudno pa je bilo postopanje dunajskih Čehov. Sicer je umevno, da se niso ogrevali za dr. Luegerja, a čudno je, da so svojim najhujšim nasprotnikom pripomogli do zmage; od dr. Prixa in njegove stranke nimajo prav nič pričakovati. Zato morajo Čehi kot narodna stranka vedno premisliti, katere se jim je treba manj bati. Celó „Narodni Listy“ niso zadovoljni s češkim postopanjem pri zadnjih volitvah. — Kakor pa čitamo v drugih listih, glasovali so Čehi večinoma z združenimi kristijani.

Vnanje države.

Srbija. Pri obravnavi skupščine o železnični progi Čuprija-Senja poudarjal je stavbeni minister, da je železnica med Čuprijo in Senjo jako nujna, če hoče biti Srbija prej nezavisna od dovažanja premoga drugih držav; kajti sedanje politično stanje prinese lahko čez noč velike dogodke seboj. Zadnje besede vzbudile so veliko pozornost med občinstvom in v skupščini. — Ruska vlada dovoljuje, da pošlje Srbija več srbskih častnikov v daljno izobražbo na Rusko. V višjih srbskih šolah in na belogradskem vseučilišču se bode bajé uvedla ruščina kot obvezni predmet.

Bolgarija. Iz Plovdiva se poroča, da so deli v zapor soprogo ruskega zdravnika Serafinova. Omenjena gospa je bila 21. t. m. v Sofiji in je dala svoj popotni list nemškemu konzulatu v pregled. Preiskali so njeno stanovanje in našli troje pisem, izmed katerih je bilo jedno adresovano na soprogo polkovnika Nikoleva. Gospo Serafinovljevo so izpustili iz zapora, ko niso našli nič nevarnega pri njej — „Bulgarie“ pravi: „Ostavka Bismarckova bode provzročila, da bo de Kalnoky prevzel pred vsem vodstvo vnanje politike treh zveznih držav. Ta prememba dala bo de Avstriji zopet novih močij za politiko na vzhodu, kar bo de Bolgariji vsekako le v korist.“

Rusija. Ruski časniki so popolnoma hladnokrvni gledé na obravnavo Paničeve zarote. In zavračajo vse, kar Rusiji v tej zadevi posebno nemški listi podtikajo, z enakomernim zaničevanjem. „Mos. Vedomosti“ pišejo: Vsekako je čudno in smešno mišljenje naših prijateljev v zapadni Evropi, da bi se veledržavi Rusiji potrebno zdelo, družiti se z več ali manj brezsravnimi častniki ali klativitezi zato, da bi strla veliko oblast Stambulova in tovarišev njegovih. Ogromna država, kakor je Rusija, more taka bora sredstva le zaničevati, katerih čisto nič ne potrebuje. Ko bi hotela Rusija z oblastjo, tudi samo z legitimno oblastjo postopati proti svojim bolgarskim nasprotnikom, Stambulova in njegovih uprav že davno ne bi bilo več v Bolgariji. Rusija ostane na svojem pogodbinem stališču z Bolgarijo in mirno čaka, da se bo tudi povsem pripoznalo to pravno stališče. Potem pač zgine sedanja Bolgarija, katero zastopata Stambulov in koburški princ in sicer brez Paničeve ali kake druge vstajne pomoči. Nemški in nemško-ogerski listi naj pomnijo: Rusija ne rabi nikakega denarja za podkupovanja, posebno pa v Bolgariji ne, ker so vsi državljani in vojaki zmožni prodati vse, tudi sebe same ter vsakemu. Bolgarska vlada je pretiła, naj bi se objavili dokazi, da bi se le lože zvrčala vsa zarota na Rusijo. Kolikor bolj se Paničeva zarota preiskuje, tembolj molčé bolgarski tožitelji gledé na dokazilne spise. Bolgarski „patriotje“ so vsekako zmožni spisati take dokaze, v katere vpletajo Rusijo in jo črné. Toda resnica in pravica se ne dá zatreti; krive obsodbe nemških in nemško-ogerskih listov izkazale se bodo kmalu.

Italija. „Riforma“ objavlja brzovjavke, katere sta si pošiljala ministerski predsednik Crispi in knez Bismarck povodom Bismarckove ostavke. Crispi povzdiguje neprecenljivo dedščino miru, katero je zapustil knez Bismarck nemški državi; obžaluje, da je kancelar Bismarck ostavil ministerstvo, poudarja svoje veliko zaupanje vanj in zatrjuje svojo ljubezen, udanost in zaupanje knezu Bismarcku še v prihodnje. Knez Bismarck je odgovoril, da zahvaljuje Crispija za njegovo spoštovanje in zaupanje. Nadalje mu je brzovjavil to-le: „Ko je bila najina naloga, zadeve obeh držav preskrbovati, bil sem srečen, da je stal meni nasproti tak državlján, kakor je Vaša Vzvišenost in prosim Vas, da ostanete z mojim naslednikom v istem zaupanju, kakor z menoj, kar je bilo tolike koristi za obe državi.“

Nemčija. V Nemčiji se piše in govori le o dveh možeh: o Bismarcku in Capriviju. Vse opaža njiju govorjenje in gibanje. „Presse“ poroča: Knez Bismarck je sprejel dné 21. t. m. obisk svojega naslednika Caprivija. Novi državni kancelar ima svojo pisarno v kancelarjevi palači, kjer bo tudi stanoval, a še le po odhodu Bismarckovem. Grof Herbert Bismarck je prosil, da ga takoj odpuste iz ministerstva, kar se pa tudi utegne zgoditi. Pred vsem dobil bo de šestmesečni odpust, da si okrepí slabo zdravje. Za naslednika Maybachu je imenovan pl. Goltz. Pri zadnji dvorski pojedini sta odlikovala cesar in cesarica grofa Walderseeja, kar utegne v zvezi biti s prevratom voditeljstva v velikem generalnem štabu. O cesarjevi kritiki o delu generalnega štaba poroča „Vossische Ztg.“: Naloga, katere je dal grof Waldersee, bode tudi cesar reševal. Na cesarjevo povelje se bodo omenjene naloge jako ostro kritikovale. Pred nekimi dnevi je nastalo nekako nasprotje med cesarjem in načelnikom generalnega štaba radi danih nalog in njih rešitev. Cesar je omenjal, da so naloge sploh pretežke, in bi častniki pri njih rešitvah izgubili mnogo moči. V odgovor na to cesarjevo izjavo skliceval se je grof Waldersee na grofa Moltkeja, ki je bajé tudi njegovega mnenja. Pri tem razgovoru je bilo navzočih več častnikov. — „Berl. Pol. Nachrichten“ poročajo, da utegne berlinska konferenca končati že 29. marea. Vse tri komisije so prišle do pomenljivih sklepov: Le več ko 14 let imajoče osebe smejo delati v rudokopih. Žensko delo v rudokopih po dnevu je sploh nedopustno. Le oni otroci smejo delati v tovarnah, ki so povsem zadostili šolski postavi gledé na obiskovalna šolska leta. Po noči ne smejo delati oni otroci, ki nimajo še 14 let, a po dnevu naj delajo le šest ur z odmori po četrtr ure. Po nezdravih in nevarnih tovarnah ne bodo smeli otroci delati. Razven malo izjem delavci po tovarnah ob nedeljah ne bodo delali.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril požarni straži v Lovankah 60 glđ., za popravo altarjev v Štebnu na Zili pa 200 glđ.

(Gospod deželni predsednik baron Winkler) se je večeraj dopoludne odpeljal na Dunaj.

(Dopolnilne volitve v mestni zastop ljubljanski) bodo dne 14., 16. in 18. aprila. Klub mestnega zbora je v zadnji seji sklenil, da bode shod volilcev tretjega razreda velikonočni ponedeljek dne 7. aprila ob 11. uri dopoludne, volilcev drugega razreda v torek dne 8. aprila ob 7. uri zvečer, volilcev prvega razreda v sredo dne 9. aprila ob 7. uri zvečer. Shodi bodo v mestni dvorani.

(Občni zbor društva „Narodni dom“) bode dne 29. marca ob 6. uri zvečer v pevski sobi narodne čitalnice ljubljanske. Dnevni red: 1. Nagovor podpredsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalnega odseka. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev upravnega odbora. 7. Volitev pregledovalnega odseka. 8. Posameznosti. Iz računa povzamemo, da ima društvo gotovine v blagajni 169 gold. 20 kr., pri posojilnici v Kopru 1000 gl., v Pišecah 1050 gl., v Ptujih 2100 gl. 7 kr., v Celji 2090 gl., na Vrhniki 2270 gl. 20 kr., ljubljanske okolice 11.108 gl. 90 kr., v Sevnici 1050 gl., v Postojini 996 gl. 2 kr., pri obrtnem pomožnem društvu v Ljubljani 12.323 gl. 74 kr., pri kranjski hranilnici 18.015 gl. 68 kr., pri mestni hranilnici v Ljubljani 3816 gl. 27 kr., pri posojilnici v Logatci 1021 gl. 75 kr., pri poštni hranilnici na Dunaji 177 gl. 71 kr., v obligacijah 14.270 gl., v inventarju 154 gl. 40 kr., skupaj 71.613 gl. 94 kr.

(Novi nemški kancelar pl. Caprivi.) Umevno in naravno je, da listi mnogo pišejo o nasledniku kneza Bismarcka. Nekateri trdijo, da Caprivi pohaja iz italijanske krvi in da je v sorodu s slavnima rodbinama Montecuccellijeva in Piccolominijeva. Dunajski „Fremdenblatt“ pa piše dné 24. t. m., da se to s pismi ne dá dokazati in so tudi grba imenovanih rodbin čisto drugačna. Tudi se z listinami ne more dokazati, da bi pohajal iz furlanske rodovine de Capriva, dasi je zelo verjetno. Dokazano pa je, da sega rodbina do Andreja Koprive, ki je bil oženjen s češko plemenitnico Marjeto Vostrovsko. Njegova sinova Andrej in Janez Kopriva sta bila dné 10. marca 1653 od cesarja Ferdinanda III. povdignena v viteški stan. Janez Kopriva je postal 19. julija 1657 baron ogerski in 22. maja 1666 je cesar Leopold potrdil to baronstvo in ob enem raztegnil tudi na starejšega brata Andreja s primkom „von Reichsberg und Nesselthal“. Janez baron Kopriva je živel na Ogorskem, Andrej baron Kopriva pa je prevzel družinska posestva na Kranjskem ter pridobil nekaj posestev tudi na Štajarskem, kjer je imel graščino Rihemberško. Žena njegova je bila Poljakina Sofija Elizabeta pl. Chvalkovska. Njun sin Karol Leopold Kopriva je imel tudi v Šleziji graščino Lanthe. Stopil je v rusko vojaško službo ter pal leta 1709. v bitki kot dragonski polkovnik. Žena njegova je bila neka pl. Unruh, in Julij Leopold je bil vzgojen v protestantski veri in je služboval do smrti (1768) kot kancelar grofov Stolberg-Wernigerode. Sini njegovi so stopili v pruske službe. Eden teh sinov je kot polkovnik umrl leta 1821. Žena njegova je bila hči generalnega poročnika pl. Kannenwurfa, sin pa je bil višji tribunalski sodnik pl. Koprivi, ki se je 24. februarja 1831 oženil z Emilijo Karolino Kopke. Njun sin je sedanji kancelar general pl. Caprivi.

(Umrl) je dné 23. t. m. v Vel. Laščah pri svojem sinu bivši mnogoletni sollicitator v Škofji Loki, g. Matija Kilar v 70. letu svoje dōbe.

(Slovenski klub na Dunaji) ima svoj šesti večer v soboto dné 29. t. m. Čital bode gosp. Svetič svojo razpravo „Shakespeare ali Bacon?“ Prostor: „Zur Kugel“ I. am Hof. Začetek točno ob 8. uri. Povabljeni so uljudno vsi dunajski Slovenci.

(Moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu) nam je doposlala letno poročilo za leto 1889. Vseh društvenikov šteje 178, in sicer 3 pokrovitelje, 40 ustanovnikov in 134 letnikov. Začetkom tekočega šolskega leta se je razširila šola pri sv. Jakobu v dvorazrednico. Voditelj je g. M. Kamušič, druga učiteljica pa gspđ. J. Delkin. V I. razred se je vpisalo 83 otrok, in sicer 49 dečkov in 34 deklic; v II. razred 61 otrok, in sicer 35 dečkov in 26 deklic. Otroški vrt obiskuje letos 52 otrok, in sicer 28 dečkov in 24 deklic; učiteljica je gspđ. Justina Michelli. Septembra meseca je bila odposlana na deželni šolski svet prošnja s podpisi očetov, da mestni magistrat ali pa država to šolo prevzame v svojo upravo. Kakor pa uči skušnja, ne bode se to

tako hitro zgodilo, in družba bode morala še nekaj let vzdržavati ta učni zavod, ki je prepotreben za tržaške Slovence. Dohodkov je imela podružnica od 1. aprila do 31. decembra m. l. 1949 gl. 79 kr. Proračun za leto 1890 znaša 2882 gl. 32 kr.

(Prve lastovke) so priletele z juga v naše kraje že pred nekaterimi dnevi.

(Dijaška bolniška blagajnica.) Naučna uprava namerava bajé izdati naredbo, da bode moral vsak velikošolec pri zglašenju plačati 1 gl. za dijaško bolniško blagajnico, iz katere se bodo plačevali troški za obolele dijake.

(Pri občinski volitvi v Bukovici) v litijskem okraji je bil izvoljen za župana Fr. Gerden, za svetovalca pa A. Roje in A. Kovačič.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico) priredi na velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne pri Šercerju v Šmihelu občni zbor. Vspored: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Volitev odbora. 3. Vpisovanje novih udov. 4. Razni navšeti. Med prosto zabavo bodo predstavljali burko: „Eno uro doktor“. Peli bodo šmihelski peveci.

Telegrami.

Dunaj, 25. marca. Cesar je v lastnoročnem pismu knezu Bismarcku izrazil svoje obžalovanje zaradi njegovega odstopa.

Dunaj, 26. marca. V državnem zboru je grof Taaffe odgovoril na interpelacijo Suttnerjevo ter konstatoval, da je živinska kuga razširjena le na Češkem, Moravskem, Nižje-Avstrijskem, v Šleziji in Galiciji; ta kuga pa ni nevarna in se tudi več ne razširja, zato vlada ne bode storila izrednih korakov. Z ozirom na sredstva omenja ministerski predsednik, da je meja proti Rusiji in Rumuniji zaprta; proti Švici in Italiji ne more biti zaradi dotične pogodbe; proti Nemčiji bi se mogla zapreti, ko bi ustavili izvožnjo živine, česar pa vlada ne odobruje. Vlada bode rada podpirala ustanovitev zakladov za kužne bolezni.

Praga, 25. marca. Cesarsko namestništvo je odločilo, da mora mestni magistrat v nemščini dopisavati župnijskemu uradu augsburškega veroizpovedanja, ker je ta jezik v navadi pri političnih in državnih uradih, h katerim se prištevajo tudi župnijski uradi.

Berolin, 25. marca. Pl. Alvensleben, nemški poslanik v Belgiji, ki utegne prevzeti vodstvo vnanjega ministerstva, vrne se v Berolin. Knez Bismarck bode te dni poslovil se pri cesarju ter ga prosil, da odkloni čast vojvode.

Tuji.

23. marca.

Pri *Stonu*: Fischer, Lipiner, Neuman, Wiplinger in Kusshaber, potovalci, z Dunaja. — Breuer in Färber, trgovca, z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v noč
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
24	7. u. zjut.	735.4	1.2	brezv.	megla	0-00
	2. u. pop.	732.2	14.8	sl. jzpad	jasno	
	9. u. zveč.	731.9	7.2	sl. zap	„	
25	7. u. zjut.	729.6	8.8	brezv.	oblačno	0-00
	2. u. pop.	729.1	11.2	sr. szap.	„	
	9. u. zveč.	729.9	7.4	sl. jzpad.	„	

Srednja temperatura obeh dni 7.7°, in 9.1° za 2.9° in 4.0° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

26. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	86	gl.	60	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	87	„	10	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	„	95	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	25	„
Akcije avstr.-ogerske banke	934	„	—	„
Kreditne akcije	308	„	25	„
London	119	„	35	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	45	„
Cesarski cekini	5	„	63	„
Nemške marke	58	„	60	„

Stanje avstro-ogerske banke

dné 23. marca. 1889.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gl.	393,042.000	(+ 681.000)
Kovinski zaklad	„	241,233.000	(— 190.000)
Listnica	„	136,838.000	(— 1,310.000)
Lombard	„	21,754.000	(— 1,137.000)
Davka prosta bančna rezerva	gl.	55,120.000	(— 1,700.000)

Jeden ali dva dijaka vsprejmeta se

na hrano.

Natančneje poizvé se v tobakarni na južnem kolodvoru v Ljubljani. (3-2)

Zavod za vpeljavo vodovoda

P. n.

Povodom približujočega se časa, ko se bodo polagale cevi v razna poslopja, kopališke in zdravstvene zavode, usojam se p. n. gospode hišne posestnike ljubljanskega stolnega mesta uljudno opozarjati, da sem oskrbel oblastveno dovoljenje (koncesijo) za ustanovitev

zavoda za vpeljavo vodovoda v poslopja

ter sem v voditeljstvo tega posla pozval preskušenege spretnega strokovnjaka z Dunaja.

Velesenjenim svojim naročnikom jamčim za véstno in trpežno izvršitev dotičnih naročil, ter jim rade volje dajem vsakoršna pojasnila, istotako so tudi proračuni troškov vedno na razpolago.

Priporočujé se v prav obilna naročila, bilježim velespoštovanjem

Albin C. Ahčin,

imejitelj zavoda za vpeljavo vodovoda, trgovine z železnino in stavbene ključarnice

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8. (3-1)

Zavod za vpeljavo vodovoda